

Nevarnost vojne izvira od manjšine na Wall Street-u

NAMIŠLJENA KRIZA OPRAVIČILO ZA NOVO VOJNO

New York. — V uvodnem članku je newyorški "Daily Worker" komentiral Trumanov govor o kate-

Predsednik Truman je predložil ameriški ljudstvu popolno ma fabricirano "krizo", da pahne Združene države še bližje strahotam nove svetovne vojne.

"Nikdo ne napada Amerike. Nikdo jo ne mara in ne more napadati. Resnična nevarnost za ameriško ljudstvo ne prihaja od zunaj. Ne prihaja od vojne utrujenih narodov Evrope. Ne prihaja od Sovjetske zveze, katere ne potrebujemo kolonij za dobičke, katere je nevarno izgubiti 7,000,000 njenih mož in mladeničev, da je zdrobila nacistično Nemčijo in katere je ravno večer demobilizirala vse mladeniče nad 22 let starosti.

"Nevarnost vojne prihaja od dobička lačne manjšine Wall Street-skih bankirskih generalov, kateri upravljajo zunanjo politiko Združenih držav od kar je Roosevelt umrl. Nevarnost prihaja od članov Trumanovega kabineta, kot je James Forrestal, investicijski ban- kir, katerega firma ima oljate pogodbe z Srednjim Vzhodom. Prihaja od velikih trustov, katerim se cedijo sline po velikih narobah za izdelovanje vojnih letal itd.

Trumanova zahteva za ponovno prisilno novčenje mladeničev za vojaško vežbanje in za pooblastilo vreči države "Marshall-ovega plana" v vojno, strga krinko raz laži, da sta, Trumanova doktrina in Marshall-ov plan dve različni stvari.

Trumanova doktrina in Marshall-ov plan je ena in ista stvar. Oba sta; vojni načrt, sta del zaro- te, ki se je začela pred letom, da bo Wall Street diktator Evrope v pripravi na tretjo svetovno vojno. Truman-Marshall-ov plan ima cilj oživet fašizem v Nemčiji s katerim bi se Združene države rade zvezale za bodočo vojno. To dokazuje Trumanov govor, kar more videti ves narod.

Truman je opozoril italijansko ljudstvo, da naj glasuje pri volitvah "prav" — ali...! To je enako surovo umešavanje, kakršnega so zapadne sile poskušale v Čehoslovaški, kjer so bile popolnoma poražene.

Truman-Marshall-ov plan je dosegel sedaj tako stopnjo, ko Washington zahteva pravico, da pošlje armado v vse dele sveta kjerkoli je "notranja napadalnost". Kaj je "notranja napadalnost"? Notranja napadalnost je kjer ljudstvo izvaja ljudsko demokracijo in socializem. Truman hoče prisilno rekrutiranje, da bodo ameriški mladeniči umirali za "free enterprise" dobičkarje anarhizem v deželah, katere bi se rade znebile tega zla.

Truman-Marshall-ova doktrina si je izmislila bajko o "Sovjetski agresiji". Na svetu ni take stvari. Enostavno ne obstoja. Sovjetska zveza se je vedno borila in se še bori za pravični mir, ki naj bi temeljil na denazifikaciji Nemčije, pomaganju žrtvam fašistične napadalnosti v obliki miroljubne trgovine, posojili in medsebojnem pomaganjem za obnovo sveta.

Toda Truman - Hoover-Dulles-ova koalicija je zavrgla Roosevelt-ovo politiko, kakor hitro je umrl. Namestu te je upostavila Hitlerjevo izmišljotino o "napadalnosti komunizma", katero potrebuje kot opravičilo za načrt gospodovati svetu. Vojna nevarnost prihaja iz Wall Street-a, ne iz Prage, Italije ali Moskve.

Vsaka država, ki zavrže bankir- je, dobičkarje in izkoriščevalce, pomaga stvari svetovnega mira. Ako bo Italija izvolila ljudsko vlad- do, bo to pomagalo stvari miru.

Zakaj, po Wall Streetu domini- rani stari stranki, Republikanci in Demokrati drve v vojno?

1. Ker hočejo imeti "volitve v vojnem času" novembra meseca, da se porazi naraščajoča Tretja Stranka in njeno gibanje za mir, kateri je na čelu Henry Wallace.

Nezaposlene nameravajo zbiti v ogromno armado.

3. Oni nameravajo premakniti čas zgodovine nazaj in utopiti nove ljudske demokracije, kolonialno osvobodjenje in socializem v morju krvi — ameriške krvi.

Tak je njihov zločinski plan, katerega so sladkali s sladkorčkom fraze "pomoč" in "obnova Evrope". Sedaj je ostudna resnica tega načrta razgaljena. Oni z brzino poganjajo ljudstvo Amerike proti fašizmu in vojni.

Toda vojna ni neizogibna. Ona se more preprečiti. Milijoni Amerikancev, ki se pridružujejo Tretji stranki se bore za mir, morejo preprečiti vojne načrte. Članstvo strokovnih unijskega mnogo stori- ti, da se ustavi vojna norost.

Amerika mora vreči vojne hujska- ke iz Washingtona in jih zame- njati z vlado, ki se bo trudila za pravični mir, ki bo temeljil na Roosevelt-Wallace-ovem osnutku.

Amerikanci morajo pomagati Evropi z nepolitično pomočjo, z posojili žrtvam nazi-fašistične napadalnosti. Uničiti se morajo atom- ske bombe in upostaviti svetovno nadzorstvo, da se zajamči njena nezakonitost.

Henry Wallace imenuje Truman-ov vojni program sramoten. Milijoni se z njim strinjajo. Amerika naj organizira demonstracije, shode in proteste, ki bodo govorili:

"Roke proč od Italije! Prepreči- mo drvenje proti volji! Ne volimo paktov, ampak miroljubno trgovino in medsebojno pomaganje. Po- moč brez političnih koncesij! Uni- čite atomsko bombo! Dvigajte pre- poved na orožje za Palestino! Utr- dite mir skozi organizacijo Zdru- ženih Narodov! Izvedba obljub, ki jih je obljubila Nemčija! Za skup- no ameriško - angleško-sovjetsko nadzorstvo nad Ruhr-om! Ne pri- silnega rekrutiranja! Ne splošnega vojaškega vežbanja! Zamenjati Truman-Marshall-ov vojni program z Wallace-ovim programom mira!"

Trumanov načrt ogroža življenje vsakega človeka

New York, (AP) — V svojem radu govoru v New Yorku je dne 18. marca dejal Henry Wallace, predsedniški kandidat Združenih držav, da je predsednik Truman v svojem govoru razširil svoje stališče v zunanji politiki tako, da ogroža življenje vsakega človeka na svetu. Predsedniški kandidat v svojem radio govoru je tudi dejal in izrekel britko resnico, — "da ljudje, ki danes vladajo Združenim državam nameravajo rabiti trupla naših mladih mož, da ustavijo zahteve ljudstva vsepovsod."

Wallace-ov radio govor je bil v odgovor vojni-histeričnim govo- rom, ki jih volijo hujškalci zavijajo po volje proti komunizmu. "Eno leto nazaj sem dejal, da je pred- sednik Truman največji kramar komunizma, ki smo ga kdaj imeli. To trditve ponovim tukaj nocoj, — je dejal Wallace ter nadaljeval, — "on je ignoriral globoke, temeljne potrebe ljudstva in njihove proble- me."

Posebno je ožigal vse delo zu- nanje politike Združenih držav radi militariziranja Združenih držav. On je dejal, "da ni prav nobenega vzroka za vojno med Združenimi državami in Sovjetsko zvezo, ker Sovjetska zveza ni odgovorna, da ljudstva sveta zahtevajo svobodo, mir in demokracijo. Vojni hujska- čki dobro vedo in so priznali, da so narodi sveta za to svobodo na po- hodu. Oni vedo, da narodi Francije, Italije, Čehoslovaške, da tudi na- rodi Kitajske in Grčije, si hočejo ustvariti novo življenje.

"Oni se boje teh ljudskih zahtev po spremembi zato se upirajo pro- ti tem zahtevam. Oni zapravljajo naše vire, naše znanstvo, našo produktivno zmogljivost — in kma- lu nameravajo in upajo, da bodo rabili trupla naših mladih mož in mladeničev — da ustavijo te ljud- ske zahteve vsepovsod." — je de- jal Wallace.

Gorostasna kršitev in verolomstvo pred letom potpisane pogodbe

Ameriški državni tajnik zavrgel jugoslovansko noto

ODGOVOR NA NOTO SAVA KOSANOVIČA RADI VOJNEGA ZLOČINCA HORTHY-JA

Washington: — Dne tretjega marca je jugoslovanski Ambasa- dor v Washingtonu, Sava Kosano- vič, naslovil noto na ameriškega državnega tajnika v kateri je opo- zoril, da se je vojni zločinec ma- džarski admiral Nikola Horthy udeležil v Nemčiji, celo ženitovanjske gostije, ko se je tam poročil ameriški konzul Sam Woods, Ame- riški sekretar za zunanje zadeve,

namestu, da podvzame potrebne ko- rake in aretira tega vojnega zlo- činca in kaznuje ameriške uradni- ke, ki so povabili vojnega zločince- na ženitovanjsko gostijo, je odgo- voril jugoslovanski Ambasador v Washington naslednje:

"Državni tajnik pošilja poklone Njegovi Ekselenci Ambasadorju Federativne Ljudske Republike Jugoslavije in ima čast odgovoriti

na njegovo noto Pov. št. 231 od 3. marca, 1948 v zvezi s tiskovnim poročilom tikajočega se svatbe konzula Združenih držav v Minhe- nu, katerega, kakor je rečeno, obis- kana po direktorju urada ameriš- ke vojaške vlade za Bavarijo in po, med drugimi, bivšemu regentu Ma- džarske, Admiralu Nikola Horthy- ju, Ambasador, pri označenju Ad- mirala Horthy-ja kot "vojnege zločincea" prisotnega na ženitovanjski ceremoniji skupaj z ameriški- mi uradniki, zahteva, da bi se ga obvestilo "kaj se bo podvezlo, da se kaznuje te ameriške uradnike."

Državni tajnik obvešča Ambasa- dorja, da po mnenju Vlade Zdru- ženih držav, lista gostov kot je po- ročana v tisku, kateri so se udele- žili svatbe takšne privatne nara- ve, kot je svatba dveh ameriških državljanov v Nemčiji, ni stvar za- stopstva od strani Vlade Jugosla- vije. Ambasadorjevi povdarki v omenjeni noti se v smislu tega od- klanjajo."

Tak je odgovor ameriškega dr- žavnega tajnika. Vojni zločinec ad- miral Nikola Horthy, ki je regis- triran pod št. 2779 na listi jugo- slovanske komisije za registra- nje vojnih zločincev in kot št. 6 na 26. strani liste Mednarodne Ko- misije za vojne zločince v Londonu, kakor je navedel Ambasador FLR Jugoslavije Sava Kosanovič v Washingtonu v svoji noti 3. marca 1948 naslovljeni na ameriškega državnega tajnika in na katero je dobil gornji odgovor kaže, da se bodo vojni zločinci še lahko ude- leževali svatbenim gostij najvišjih ameriških državnih uradnikov brez skrbi, da bi bili prijeti in izročni sodišču, da pred njim odgovarjajo za storjene zločine.

Admiral Horthy ni napovedal vojne samo Jugoslaviji pač pa tu- di Ameriki. Tudi ameriški letalci so bili žrtve Horthy-evih zločinov, zato bi morala biti tudi skrb ame- riške vlade, da pride ta vojni zlo- činec pred sodišče, a ne na ženitovanjske gostije ameriških vladnih uradnikov. Cinični odgovor ameriškega državnega tajnika, kaže še enkrat, kako gnila je ameriška dr- žavna uprava ter tudi nasprotna interesom ameriškega ljudstva. Pri današnji ameriški vladi imajo prednost vojni zločinci, dočim ti- soči pohabljenih vojnih veteranov, ki so se borili proti tem zločincem nimajo ne potrebe ne svojih do- mov, kakor tudi ne njihove druž- ine. Vojne zločince se vabi na svat- be in veselje, vojni veterani pa v zadulih luknjah še danes čečijo od bolečin, ki so bile prizadete po admiralu Horthy-ju in drugih vo- jnih zločincih, ki so napovedali voj- no Ameriki in drugim demokratič- nim državam.

ITALIJANKE PROTESTI- RAJO PROTI VOJNI

Zahtevajo mir in razorožitev

Rim, 15. marca (Reuters) — Po ulicah Rima je protestiralo več kot 30.000 italijanskih žen ter so nav- dušeno vzklikale: Doli z atomsko bombo! "Dajte nam mir", itd. Množična demonstracija je bila prirejena v očigled velike reakcio- narne zarote, da razruši mir, ki ga je italijansko, kakor tudi vsa dru- ga ljudstva sveta, tako potrebno.

Demonstrirajoče žene so bile de- legatke zbrane iz vseh delov Italije in zastopnice raznih organizacij in društev v enotni zvezi žen za za- ščito miru. Predno so začele demon- strirati so razne govornice govo- rile protivojne govore in vzpodbu- jale italijansko ljudstvo na boj za popolno mednarodno razorožitev, da se zavrže atomska bomba in da se doseže pravičen in trajni mir.

Zapadna reakcija ponuja Trst kot darilo italijanski reakciji

SLOVENSKA ZEMLJA PODKUPNINA ITALIJANSKIM VOLILCEM

Turin, 20. marca — (AP) — "Združene države, Britanije in Francija so se odločile da se mora dati Trst, Italiji." — tako je oznanil francoski zunanji minister Georg Bidault v Turinu 20. marca. Istočasno je enako na- znanilo prišlo iz Londona in Washingtona.

Skupna obljuba Amerike, Brita- nije in Francije, Trsta, Italiji, je prišla ob času ko je Italija pred odločilnimi volitvami, ki se bodo vršile dne 18. aprila. Ker so za- padne velesile v strahu, da bo zmaga demokratična fronta, so kakor vabo na volilce, ker pozna- jo požrešni apetiti italijanske reak- cije, obljubili košček slovenske že- itak krvave zemlje.

Predlog treh velesil je bil pred- ložen Sovjetski ambasadi v Wash- ingtonu po ameriškem državnem oddelku. Kopije so bile izročene ita- lijanski ambasadi, kakor tudi am- basadi Jugoslavije.

Teško si je predstavljati gor- stasnejše krivice in verolomstva sklenjene pogodbe, ki je bila skle- njena komaj pred letom dni. V resnici, da ni bila takšna kakor bi morala biti, toda krivica se je stori- la Slovincem, to je Jugoslaviji, a ne samo goltni italijanski reak- ciji, katere sedaj z užitkom ponu- ja to zemljo Italijanom za lovle- nje glasov. Kakršna je bila skle- njena pogodba taka bi se morala spoštovati po odstojnih ljudeh, saj vendar ne "barantamo" za "pi- pec". Pastirji na paši zamenjajo "pipe" za piščalke, ali se težko zgodi, da bi sklenjena pogodba ne držala. Tu pa ne drži, a ne tako, da bi se krivica poravnala, ampak da bi se stori la še večja krivica.

Kramarji se izgovarjajo, da ne morejo dobiti guvernerja za svo- bodno tržaško ozemlje, da je to "nemogoče". Kako je vendar bilo mogoče poraziti fašistično osiše? Trst se naj izroči kamor spada, tu je Jugoslaviji in bo videla reakci- ja, da se bo dobil guverner.

JUGOSLAVIJA ODLOČNO ZAVRNILO NOTO

Rim, 22. marca — (BUP) — Poročilo iz Londona poroča, da je

Jugoslavija zavrnila skupno Anglo- Franko-Ameriško noto. Britanski ambasador v Beogradu, Charles Peake je dejal, da je odgovor pre- jel in ga brzojavil v London Wash- ington in Paris, a je dejal, da vse- bine ne more odkriti.

Uradni krogi v Beogradu, pravi- jo, da je Jugoslavija zavrnila noto, toda je vedno pripravljena na spo- razum s sosedji. Uradna Jugo- slovanska časnikarska agencija "Tanjug" je tudi poročal, da je bila nota zavržena.

Italijanski zunanji minister grof Carlo Sforza je izjavil, da je po- slal "zahvalno" noto Franciji, Ameriki in Vel. Britaniji, v kateri "z veliko hvaležnostjo sprejema njihovo darilo Italiji v obliki me- sta Trsta". Italijanom pa je v po- sebnem radijo naznanilo dejal: — "da so mu zdaj lahko hvaležni za njegovo zunanjo politiko."

Moskovski radio je ogorčeno protestiral proti početju zapadne reakcije, ker dela "spletke za hr- tom Sovjetske zveze". Jugoslovans- ki zunanji minister je sklical čas- nikarsko konferenco ob 5. uri po- polodne 22. marca. Neki jugoslovans- ki časopis je pisal, da je početje zapadnih velesil poskus zasadi- ti nož v hrbet Jugoslovanskemu in Italijanskemu ljudstvu.

Jugoslovanski ambasador v Washingtonu Sava Kosanovič je dejal: — "Mi ne bomo nikoli ure- dili tržaškega vprašanja, tako dol- go, dokler bo imela Italija vazalno vladno ameriškega imperijalizma.

Harry Pollitt, glavni tajnik bri- tanske komunistične partije je de- jal: — Izjava predsednika Truma- na o akciji ZDA v Italiji predstavl- ja najgoršo intervencijo v zadeve drugih narodov od dni oborožene intervencije v Rusiji leta 1917.

Tako se ne gradi unijska enotnost

Ottawa: — Predsednik CCL A.R. Mosher in blaginjak Pat Conroy sta izjavila, da sta naprosila IMMSW unijo, da naj "prstovolno" odopkljuje pet unijskih organiza- torjev "importiranih" iz Zdru- ženih držav, ki jih je ta unija po- slala v namenu, da organizirajo ru- darje zlatih rudnikov v severni Ontario za dosego višje plače in bolj- ših delavskih pogojev. (To je tudi zelo potrebno, ker je dogni- na stvar, da so ti rudarji zlatih rudnikov najslabše plačani delavci na tem kontinentu.)

Namestu, da se Mosher in Pat Conroy enotno pridružita upra- vičenim delavskim zahtevam in pritisneta na zlate barone, da ugo- de zahtevam unije za višje plače in boljše delavske pogoje — sta se spravila na organizatorje ter v skupni izjavi obsodila; — "da so oni, pet-po številu, člani komunis- tične stranke, ali pa tesno povezani s to organizacijo v Združenih dr- žavah." Torej po njuni lastni izja- vi se tukaj že ne gre samo, za ko- muniste, ampak tudi za one, ki so kdaj videli morebitnega komunista.

Poročilo pravi, ker je CIO pri- ključena v CCL se je vprašanje organizatorjev razpravljalo na se- ji Izv. odbora, ki se je vršila v Ot- tawi zadnji teden. Robert H. Car- lin, član Izv. odbora je na tej se- ji predlagal, da se naj ne podvza- me ničesar proti bivanju teh orga- nizatorjev v Kanadi, ker se s tem krši svobodni prehod delavskih vo- diteljev meje med ZDA in Kanado. Njegov predlog je bil zavržen po drugih članih Izv. odbora, CCL (Mosher in Pat Conroy) je

dalje nudil Robertu H. Carlinu in UMMSW uniji svoje "organizator- je", da bi organizirali rudarje v zlati industriji. Robert H. Carlin je to ponudbo odločno zavrnil, kakor pravi poročilo.

ZVEZA HIŠNIH GOSPODINJ ZAHTEVA, DA SE NAVILJACE CEN KAZNUJEJO

Toronto: — V borbi proti dvi- ganju cen o hišne gospodinj pod- zveje novi dramatični korak, da se dovede velike pekarske kompanije pred sodišče, kjer se bodo mo- rale zagovarjati radi navijanja cen in kršenja člena 498 zločinskega zakonika. "Bilo je dovolj doka- zov priobtenih v časopisju po ka- terih se jim lahko dokaže krivda", so brzojavile Mrs. Rae Luckock, predsednica in Mrs. Helen Weir, ministrskemu predsedniku Kingu in ministru Paul Martin-u, ter za- htevale, da se naviljale cen obsodi.

"Javnost ni pri volji samo čitati te nezaslišne dokaze, dan za dnem brez da bi se kaj podvezlo proti kršilec in prisililo te velike kor- poracije spoštovati zakon", — je dejala Mrs. Luckock. "Me smo se odločile, da mora biti konec zašči- te, katere so bile deležne te močne kompanije. Zaradi tega apeliramo na vse pravicoljubne državljane in strokovne unije ter druge organi- zacije, da nas podpro pri teh za- htevah. Sodišče, seveda mora izreči končno odločitev, toda ni več no- benega dvoma, da se morajo te kompanije zagovarjati pred sodiš- čem."

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,

by Edinost Publishing Proprietor

in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto

on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista: 206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Pomen 27. Marca

Pred sedmimi leti dne 27. marca so narodi Jugoslavije odločno obračunali z veliko in sramotno izdajo, proizvedeno po profašistični vladavi Pavle-Maček-Cvetkovič.

Ta dan so ljudske množice, vzpodbujene po svojem ilegalnem vodstvu s silo vrgle izdajalsko vladu in uničile sramotno delo, katerega je dva dni prej ta vlada storila na Dunaju s Hitlerjem. Ljudske množice Jugoslavije niso tedaj imele dovolj moči, da bi takoj uničile tudi korenine izdaje, obračunale so pa vendar z enim dejanjem izdajalca in Maček-Cvetkovičeve profašistične vlade, prišel na vladu kralj izdajalec in vlada slična oni, ki je sklenila pakt. Ta vlada je v šestih dneh sramotno kapitulirala, pobežnila v inozemstvo in se spremenila v najnagnusnejšo protiljudsko agencijo.

Ni čudno, da niso narodi Jugoslavije opravili vse delo, ampak je veliko presenečenje, da so našli toliko moči v sebi ter izvršili tako veliki del potrebne ljudske dela. Potrebno je bilo iti skozi štiriletno težko osvobodilno borbo pod vodstvom resnične ljudske partije in tov. Tita, kar je dvignilo slavne tradicije narodov Jugoslavije, z borbenimi iskušnjami vilo politično zavest širokim ljudskim množicam v tekočih dogodkih in šele tako se je moglo priti do neokrnjene demokratične zmage.

Torej 27. marec je izrazito potrdilo odpora narodov Jugoslavije proti starim zloglasnim režimom, on pripada vrsti drugih hvalasnih dni mirnodobskega načina borbe za demokracijo, onim dnem ko so ljudske množice vodje ne po svoji ilegalni partiji demonstrirale in zahtevale lepše življenje ter obrambo domovine, a vladajoča Karađorđević-Krek-Mačekova fašistična klika je tedaj streljala v te množice. Še več pa dobiva 27. marec na svojem pomenu z ozirom na zgodovinski čas svoje akcije. On je predvečer trnjevega, toda slavnega pota t.j. junaškega narodnega ustanka in neokrnjene demokratične zmage pod vodstvom Ljudske fronte Jugoslavije in maršala Tita.

Kako po osvoboditvi Jugoslavija koraka naprej v vsesplošni ljudski napredek, nam najbolj dokazuje besno lajanje izbeglih Hitlerjevih psov, katerim se še kadi klavska kri na krempljih. Ali jih poznate kdo so to? Oni praskajo po izseljeniških fašističnih cunjah, ponujajoči svojo dobro zdresirano klavsko vlogo tuji reakciji na vseh tržiščih. Ti zločinci so se tako zamazali v ljudski krvi, da se celo ne smejo podpisati s svojim lastnim imenom, ampak pod spačenimi imeni kot: Serafim, Politikus, Bili, Avram, Mihajlo, Ivič, Januš, kč, Jež, X itd. Na vsako globoko-ljudsko delo ti klavski psi enotno zabavskajo.

Spominjate se kako so blatili ponos naših narodov v stari domovini, sveto osvobodilno vojno, potem bratstvo in enotnost, agrarno reformo, nacionalizacijo, finančno politiko, pravične zahteve za odrgane dele Jugoslavije, pravično kaznovanje vojnih zločincev, vohunov in špekulantov, splošni ljudski napredek, delavsko zakonodajo in varnost delovnega naroda v splošnem itd. Sedaj lajajo na petletni plan, na industrializacijo in elektrifikacijo, besne radi mladinskih prog in avtostrade, katere nastajajo po državi kot gobe po dežju. To veliko narodno obnovo imenujejo neke "strategijske proge". Da, gospoda vaša zlomljena hrbtnica, to je nova ljudska strategija, katere je pokopala za vse čase v Jugoslaviji vašo staro dedščino, — zaostalost, izkoriščanje in drobtinice iz mize bogatinov. Minuli so časi vaših obljub, Titova doba pozna samo izvrševanje ljudskih zahtev, katere brez oklevanja izvršuje.

Ti razbojniksi tudi groze Jugoslaviji s svojimi tujimi gospodariji, z reakcijo, toda oni zelo dobro vedo iz lastnih izkušenj, da v Jugoslaviji grožnje ne delujejo. Svoboda se ne odvzema s straženjem, a z silo še manj. Oni in Hitler so temu sijajen primer.

Narodi Jugoslavije nadaljujejo svojo pot. Kakor so goloroki začeli osvobodilno vojno in jo zavrhili zmago, nosno moderno oboroženo, tako tudi sedaj brez vsake pomoči obnavljajo svojo državo, ki jo bodo tudi zavrhili z moderno industrijo, elektrifikacijo, motomehaniziranim poljedelstvom, avtostradami itd., in bo last delovnega ljudstva, in obrekovanje teh kraljevsko-mačekovih razbojnikov in njihovih gospodarjev se ne ozirajo prav nič in ravno zato bodo nadaljevali svoje delo četudi reakciji ni všeč.

Zelo dobro se je spomniti, da se eden od glavnih sodelavcev sramotnega pristopa stare Jugoslavije k Hitlerjevemu paktu — dr. Maček — sedaj nahaja v Washingtonu in tega hitlerjevega paktaška ameriška vlada prikazuje za vzor demokratom in predstavnikom kmečke internacionale. Po merilu ameriške vlade, če hočeš biti "demokrat" moraš imeti tako sijajno "hitlerjevo-demokratično" prošlost kot ta — paktaš.

Ni izključeno, da niso tudi domači izdajalci sodelavci nove zarote poklanjanja svobodnega Trsta de Gasperi, kot nagrado za morebitno reakcionarno volilno zmago v Italiji. Bodimo pa prepričani, da izdajalci in verolomci pogodb ne bodo nikoli uspeli, kakor niso uspeli dne 27. marca 1941, katerega proslavljamo kot predvečer ljudske ustaje in končne neokrnjene demokratične zmage.

Naj živi Ljudska republika Jugoslavija in njen tvorec Tito!

Naj živi 27. marec, dan ljudskega obračuna z izdajalsko vladavo Pavla-Maček-Cvetkoviča, katere je izdajalsko zavlekla Jugoslavijo v trojni Hitlerjev pakt!

Naj živi zveza miroljubnih narodov, glavno jamstvo miru!

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

OD OSVOBODITVE DO 1. MARCA LETOS IZROČENIH 522 KM NOVIH PROG V PROMET

Ljubljana: — Ogrorna je bila škoda, ki jo je občutila nova Jugoslavija zaradi brezobzirnega uničevanja s strani okupatorja med drugo svetovno vojno. To velja tudi za prometne prilike, saj je bilo razdejanih 3090 km tračnic in 2095 večjih in manjših mostov v skupni dolžini 34.196 m. Delovni zanos jugoslovanskih narodov je omogočil, da je bilo do konca 1945. urejenih za promet okoli 80% vseh prog, koncem 1946 celo 95%, v letu 1947 pa 98%. Toda to še ni vse. Poleg obnove 809 večjih in manjših mostov, 40 tunelov, 10 kurilnic, 2 delavnic in 4377 postajnih, stanovanjskih in drugih poslopj in prvem letu pet-letke t.j. v letu 1947 pa so bile zgrajene od osvoboditve dalje številne nove proge, ki so bile urejene v rekordnem času.

Te nove zgrajene proge so: Brčko-Banoviči, Samac-Sarajevo, Bihać-Kulen. Vakuf v dolžini 42 km, Kuršumlija-Priština v dolžini 7 km, Poljana-Kreka v dolžini 9,7 km, Preserje-Borovnica v dolžini 11. 3 km, 2,6 km dolga pionirska proga v Zagrebu, 5,1 km dolga pionirska proga v Beogradu, 20,3 km dolga proga Bor-Črni vrh, Petrovac na Mlavi-Ladne Vode v dolžini 16,4 km, Knin-Strumica-Stragčina v dolžini 22 km industrijske proge, ki se odcepi od proge Zagreb, Dugo Selo v dolžini 30 km, industrijska proga Golobuša-Kalubara v dolžini 7,8 km in Brežičani-Ljubija v dolžini 15,8 km. Če upoštevamo dolžino prvih dveh prog t.j. skupno 332 km, potem je bilo v času od osvoboditve izročeno prometu 522 km novih tračnic s 115 mostovi dolžine 5322 metrov in 58 tuneli skupne dolžine 20.182 metrov. Če pravilno tehtamo in ocenjujemo te podatke, potem bomo razumeli, če so jugoslovanski narodi in zlasti jugoslovanska mladina, ponosni na ta svoj pomembni delovni uspeh, ki je viden izraz vnetega domoljubja jugoslovanskega delovnega ljudstva.

USPEH DRŽAVNEGA GOSPODARSKA NAČRTA ZA 1947

Ob poročilu Zvezne načrtno-komisije povzemamo, da je bil državni gospodarski načrt za leto 1947 izvršen 101,7%. Od tega izkazuje industrijska proizvodnja 106%, kmetijska proizvodnja 97%, gozdna proizvodnja 95%, promet 104,3%, investicije — novo — gradnje pa 98,3%. Ti statistično izkazani uspehi izpričujejo klavren poraz vseh onih, ki so menili, da bo mogoče s sabotažo, malomarnostjo in reakcionarnimi nagibi ovirati dosledno, vztrajno izvajanje nalog prve petletke. V Ljudski republiki Sloveniji je bil n. pr. izvršen načrt novih gradenj 129%. Od 971 zgrajenih objektov jih je bilo 626 industrijskega značaja. Največ novih poslopj je bilo pozidanih v Ljubljani, Mariboru, Celju, na Jelenicah in v Kranju, nadalje v ostalih industrijskih središčih Trbovljah, Hrastrniku, Zagorju, Senovem in Kočevju. V najvažnejših industrijskih središčih Slovenije je bilo postavljenih 30 delavskih kolonij, v rudarskih revirih pa 32. Polnoma nove naselbine pa vstajajo tam, kjer so ustvarjeni pogoji za nove gospodarske pobude in ustvaritev novih industrijskih obratov, tako n. pr. v Strišču pri Ptuj, kjer nastajajo novi tovarniški objekti za proizvodnjo aluminija, ter v Dolnji Lendavi, kjer so pričeli s črpanjem doslej nečrpanih petrolejskih vrelcev, ki bodo prinesli v slovensko industrijsko proizvodnjo nov polet.

SKRB ZA ZDRAVSTVO

Glede zdravstva in skrbi zanj si je pridobila nova Jugoslavija nedvomne zasluge in toplo priznanje. Če bi šlo za primerjavo s stanjem v stari Jugoslaviji, potem bi se dokopali do velikih razlik. Na Hrvaškem je bilo pred vojno komaj šest zdravstvenih postaj. Nova Jugoslavija pa posveča vneto skrb zdravstvenemu stanju svojih državljanov. Že leta 1946 je bilo tukaj 50 okrajnih in 13 sektorskih zdravstvenih postaj. Leta 1947 pa je bilo ustanovljenih 33 okrajnih in 12 sektorskih zdravstvenih postaj. Vsaka postaja ima splošno ambulanto in posvetovalnico za matere in deco. V večini teh postaj je tudi zobna ambulanta. Lani se je zdravilo v teh postajah 2.700.000 bolnikov. Od osvoboditve je bilo na novo zgrajenih odnosno preurejenih 57 okrajnih in 26 sektorskih zdravstvenih postaj. Za leto 1947 je predvidena zidava 14 novih poslopj okrajnih zdravstvenih postaj in preureditev 23 postaj v raznih okrajih na področju Ljudske republike Hrvaške.

TUDI NARODNE MANJŠINE UŽIVAJO POLNO KULTURNO SVOBODO

Nova Jugoslavija kaže tudi do narodnih manjšin drugačen odnos nego v stari Jugoslaviji. Vse narodne manjšine imajo polno pravico,

da uživajo politične, gospodarske in kulturne svobodščine, ki so zagotovljene v Ustavi Federativne Ljudske republike Jugoslavije. To velja seveda tudi za madžarsko narodno manjšino. Zanimivo je, da je bilo madžarsko narodno gledališče v Subotici prvo manjšinsko gledališče v novi Jugoslaviji. Odprlo so ga v oktobru 1945. Do konca januarja 1948 je uprizorilo to gledališče 335 predstav, ki jih je obiskalo 122.000 gledalcev. Te številke kažejo, da je madžarsko gledališče v Subotici z uspehom izpolnjevalo svoje kulturno in vzgojno poslanstvo med madžarskim življenjem. Gledališko osebje je gostovalo v vseh večjih mestih Vojvodine in tudi LR Hrvaške, kjer živi madžarska narodna manjšina.

NA RUŠEVINAH PODGORICE VSTAJA NOVA PRESTOLNICA ČRNE GORE

Znana je težka žaloigra, ki jo je doživela med drugo svetovno vojno Podgorica, gospodarsko in prometno središče Črne gore. Nad deset poslopj je bilo popolnoma razdejanih. Pa tudi ostala poslopja so bila tako poškodovana, da niso mogla več služiti ljudstvu za stanovanje. Po osvoboditvi se je ljudstvo z vno in delovnim zanosom lotilo obnove svojega rodnega mesta, ki je bilo preimenovano v počast maršalu Titu v Titograd. Čez noč so zrasle v Titogradu nove, ponosne stavbe. Titograd vstaja k novemu življenju nove prestolnice Ljudske republike Črne gore. Vzdolž projektiranih

ulic je pripravljeno gradivo za nove večnadstropne stavbe, od katerih bodo mnoge nad 90 m dolge. Poleg stanovanjskih poslopj zidajo tudi druge stavbe, tako n. pr. veliki sodobni hotel, poslopje ministrstva za gradnjo, palačo Narodne banke, Srednje tehnične šole, pošte itd. Z izgradnjo proge Nikšič-Titograd, ki bo končana letošnje poletje, bodo pospešena dela na izgradnji Titograda, kamor so se že lahko preselila tri ministrstva Ljudske republike Črne gore — gradbeno, kmetijsko in pravosodno. Tako bo pričelo utripati v Titogradu novo politično gospodarsko in kulturno življenje črnogorskega naroda, ki se je z junaštvom priključil narodni osvobodilni borbi in ki se je v vno in ljubeznivo postavil v prve vrste obnove, izgradnje, razvoja in napredka nove Jugoslavije.

KAJ JE NOVEGA V MAKEDONIJI?

Makedonija je bila v stari Jugoslaviji pravi pastorek. Tujak so se košatili razni predstavniki izkoriščevalskih vladajočih režimov, makedonski narod sam, ki mu niso priznali niti pravice do lastne materinsčine, pa je živel v bedi, zatiran, zapostavljen in ukovan v verige političnega, gospodarskega suženjstva. Po osvoboditvi je začela tudi Makedonija novo, lastno življenje, ki ga čutiš na vsakem koraku. Verno zrcalo tega novega življenja je predvsem levo število knjig, ki so izšle od osvoboditve v makedonski. Bilo je treba misliti šele na izdajo makedonskih slovnice, slovarjev in drugih osnovnih knjig. V prestolnici Ljudske republike Makedonije delujejo danes tri založbe, ki so založile ter izdale doslej nad 1.760.000 knjig oziroma brošur v makedonskem jeziku. Samo šolskih učbenikov je izšlo nad 860.000 izvodov. Knjižno in splošno kulturno življenje Makedonije se razvija v skladu s prosvetnimi potrebami makedonskega naroda in z živahnim razvojem makedonske književnosti. Za velike pridobitve, ki jih je v svobodni domovini doležen makedonski narod, se vse prebivalstvo Ljudske republike Makedonije, oddoljuje s trdnostjo in vztrajnostjo delovno voljo v izvajanju pomembnih nalog prve petletke nove Jugoslavije.

Nove nezakovitosti, nova nasilja

do mali trgovci plačevali 60 do 70% več davka, srednji trgovci za okoli 40%, veletrgovci pa le za 20%. Nujna posledica tega zvišanja je splošno naraščanje cen, ker je povsem jasno, da bodo trgovci prevalili to novo breme na potrošnike. Zaradi tega se je moralo nujno zgoditi, da se je stanje potrošnikov in povpraševanja sprlo naraščajočih cen poslabšalo. To velja v prvi vrsti za revnejše sloje prebivalstva. Nadaljna neogibna posledica bo nezadržano propadanje malih in srednjih trgovcev. Takšna finančna politika vodi nujno do gospodarskega uničevanja Tržaškega ozemlja.

UKAZ ŠT. 109.

Takšna je danes slika v Trstu. Zmerom večje število brezposelnih, mezde zastajajo glede na naraščajoče cene, ponavljajo se zmerom nove grožnje z odpusti delavstva. Ko so pa tržaški delodajalci pri odpustih delavcev dognali, da so takšni nevarna reč, jim je priskočila na pomoč oblast. Izšel je ukaz št. 109, po katerem sklepajo o odpustih delavcev posebne komisije iz vrst delodajalcev, delavcev in zastopnikov Urada za delo. Že pri obravnavanju prvega primera pa se je pokazalo, da bi bilo delovanje teh komisij le tedaj "uspešno", če bi bili zastopniki delavcev v vsakem primeru pripravljeni sprejeti predloge delodajalcev, to se pravi, če bi bili pripravljeni pristati na odpustanje svojih delovnih tovarišev. Nujna posledica je bila, da so zastopniki delavcev izstopili iz te komisije, čim je šlo za vprašanje odpustov v tržaški konoplarni. Delavci konopljarne same pa so se postavili po robu in pričeli stavkati. Tržaško delavstvo je z dvema krajšima stavkama dokazalo, da je borba delavcev v konoplarni borba vsega tržaškega delavstva za boljše življenje, za delavske pravice. Zastopniki delavstva, ki so bili v komisiji, so izrazili svoje mnenje, da je najbolje, če se ukaz št. 109, ukine ter da se uveljavi splošna zapora nad odpusti.

V SOLKANU JE STEKLO PRVO ŽELEZO

V Solkanu je bilo takoj po priključitvi k novi Jugoslaviji ustanovljeno Okrajno mehanično podjetje, ki je pričelo obratovati v poslopju bivše mehanične delavnice Bedeschi, katere lastnik je odpeljal

VESTI IZ KOROŠKE

Slovenska Koroška mladina zboruje v Celovcu

Konec februarja so se sestali v Celovcu na Pokrajinskem plenumu Zveze mladine za Slovensko Koroško. Ta mladinski plenum je pokazal veliko navedenost ter voljo slovenske koroške mladine do dela in borbe za pravico slovenskega naroda na Koroškem. Na plenumu je bil izvoljen novi Pokrajinski odbor. Polni nove moči in borbenosti ter delovnega poleta so se vrnili delegati na svoje domove, kjer bodo razvili nadaljnjo delavnost v organiziranju zavedne slovenske koroške mladine.

KMEČKI GOSPODARIJI V GLOBASNICI

Kmetje in gospodariji iz Globasnice in okolice so se zbrali pri šotarju, da se pomenijo o svojih nalogah in zahtevah v okviru zborovanja Kmečke zveze za Slovensko Koroško. Zborovanje je bilo v času, ko skušajo avstrijski oblastniki ponovno zatirati slovenskega kmeta na Koroškem. Na zborovanju je govoril Bielnov oče iz Bistrice pri Pliberku. Opozarjal je na važnost gospodarskih tečajev, ki jih prireja Kmečka zveza za slovenskih koroških vaseh. Govoril je vsem navzočim iz srca, ko je poudarjal, da je sveta dolžnost vseh, ohraniti slovensko zemljo. To pa bo mogoče le z zagotovljeno neodvisnostjo od tujih izkoriščevalcev in motogcev, ki bi radi onemogočili slovenske kmečke gospodarje na Koroškem. Slovensko koroški kmečki gospodarji vidi svojo rešitev le v gospodarski osamosvojitvi ter je zaradi tega sprejel z navdušenjem izvajanja Bielnovega očeta.

TUDI TI BI RADI ODTUJILI KOROŠKE SLOVENCE LASTNE MU NARODU

Na Slovenskem Koroškem vlada še zmerom brezpravje in nasilje, kljub temu, da še ni padla dokončna odločitev glede pripadnosti tega ozemlja. Gonji združene avstrijske reakcije se je pridružila še majhna klikica domačih reakcionarjev, ki se zavzema za drobtinčarsko in kompromisarsko barantanje s sovražniki osvobodilnih teženj koroških Slovencev. Ljudske množice Slovenske Koroške pa so trdno povezane v vrstah Osvobodilne fronte in njenih množičnih organizacijah ter pojdejo še naprej po poti naprednega programa v borbi za združitev z lastnim narodom. Te množice se danes bolj nego kdaj koli preje zavedajo, da je njihova politična, gospodarska, kulturna in socialna svoboda zagotovljena edino s priključitvijo Slovenske Koroške k Federativni Ljudski republiki Jugoslaviji. Pri tem jih niti najmanj ne moti nedavna prepoved, s katero je celovški škofski ordinarijat prepovedal slovenskim duhovnikom razpečavati Mohorjeve knjige, ki se tiskajo v Celju v Ljudski republiki Sloveniji. Ta ukrep jasno kaže, kako hočejo tudi cerkvene oblasti na Koroškem odtujiti koroško ljudstvo od matičnega slovenskega naroda. Očitno je stremenje celovškega ordinarijata, ločiti ter odvojiti mohorjane na Koroškem od matične Mohorjeve družbe v Celju. Značilno je končno navodilo dela slovenske koroške duhovščine pod vodstvom znane dr. Blumla, da ne smejo slovenski duhovniki na Koroškem podpisati nobene spomenice, v kateri bi koroški Slovenci zahtevali slovenske šole.

POČASTITEV PADLIH PARTIZANOV

Pri št. Jakobu v Rožu smo počastili spomin padlih partizanskih borcev. Najpreje je bilo v cerkvi cerkveno opravilo, pri katerem je odpel domači pevski zbor žalostinico "Oj Doberdob". Popoldne pa je bila v nabito polni dvorani predstava "Raztrganec". Tov. šimej Martinjak je poveljeval v svojem govoru hrabre koroške partizanske borce, ki so žrtvovali svoja mlada življenja za lepše življenje slovenskega naroda. Pevski zbor je prepeval med odmori slovenske narodne pesmi.

NOVA "MIKLOVA ZALA" PO SLOVENSKEI KOROŠKI

Slovensko prosvetno društvo "Drava" v Glinjah proslavlja letos 40 letnico svojega obstoja in delovanja. Vrsto proslavnih prireditev je odprlo društvo z uprizoritvijo nove "Miklove Zale" v režiji Franca Žižka. Iz vseh krajev Roža je prihitelo ljudstvo, ki se ga je zbralo toliko, da je moralo na stotine ljudi nazaj domov, ker ni bilo v dvorani dovolj prostora za vse. Zopet se je pokazalo, kako priljubljena je pri koroškem ljudstvu ta prenovljena koroška zgodovinska igra, ki je najtesneje povezana s slovenskim koroškim ljudstvom ter njegovo usodo. Predstava je izpričala, kaj zmerom ljudski oder. Pripriljivi uspeh upravičuje igralce, da gredo uprizorjati "Miklovo Zala" tudi v druge kraje Slovenske Koroške. Slovensko koroško ljudstvo pa se bo s polno zavestjo svojih nalog zbiralo na predstavah "Miklove Zale" in dajalo duška svojemu navdušenju.

NOVA "MIKLOVA ZALA" PO SLOVENSKEI KOROŠKI

Slovensko prosvetno društvo "Drava" v Glinjah proslavlja letos 40 letnico svojega obstoja in delovanja. Vrsto proslavnih prireditev je odprlo društvo z uprizoritvijo nove "Miklove Zale" v režiji Franca Žižka. Iz vseh krajev Roža je prihitelo ljudstvo, ki se ga je zbralo toliko, da je moralo na stotine ljudi nazaj domov, ker ni bilo v dvorani dovolj prostora za vse. Zopet se je pokazalo, kako priljubljena je pri koroškem ljudstvu ta prenovljena koroška zgodovinska igra, ki je najtesneje povezana s slovenskim koroškim ljudstvom ter njegovo usodo. Predstava je izpričala, kaj zmerom ljudski oder. Pripriljivi uspeh upravičuje igralce, da gredo uprizorjati "Miklovo Zala" tudi v druge kraje Slovenske Koroške. Slovensko koroško ljudstvo pa se bo s polno zavestjo svojih nalog zbiralo na predstavah "Miklove Zale" in dajalo duška svojemu navdušenju.

Spet doma!

ZELO ZANIMIVO PISMO IZ DOMOVINE

Pakovi so se naselili v hiši, kjer stanujem, pred dvema mesecema. S starima dvema, Marijo in Tone, sem se kmalu seznanila in sprijateljila, zlasti zato, ker me je Marija večkrat prišla vprašat, kam naj se obrne za to ali drugo stvar: kmalu pa sem tudi spoznala njuno sestro Ivana, ki se je po prihodu vpisal v tukajšnje gimnazij in hčerko Milko ter njenega moža Franca. — V pogovoru z Marijo sem kmalu opazila, da se živo zanima za naše novo življenje, da je v tujini pridno pomagala v izseljeniških društvih, zato sem jo povabila, naj obiskuje z menoj sestanke našega terena, če hoče dobro spoznati novi duh, ki veje v našem ljudstvu. Po sestankih sva se dolgo pogovarjali o njenih vtisih, pri čemer je vedno primerjala prejšnje življenje v Jugoslaviji in to novo, čisto drugačno, po osvoboditvi. Silno ji je všeč velika aktivnost naših žena in mladine v vsem javnem življenju in takoj se je priglasi, da bo pomagala tudi ona v ljudskem odboru, kar je bilo z veseljem sprejeto.

Skupno zanimanje za enaka vprašanja me sedaj mnogokrat pripelje h Pakovim. Marija in Tone mi mnogokrat pripovedujeta, kako sta živela pred dvajsetimi leti na Dolenjskem. Mož je bil gozdni delavec in čas, ko je bil zaposlen, je bil veliko krajši od onega, ko ni bilo dela. Posledica je bila revščina, velika revščina v hiši, kjer je bilo poleg njiju pri skledi še troje majhnih otrok. Da bi vsaj za hrano nekaj zaslužila, je delala na polju pri drugih ljudeh in jemala otročičke s seboj, ki pa so bili prenežni za tako življenje. Dva je tedaj pokopala, tretjo, deklico, pa so pri neki bolezni tako slabo zdravili, da je ostala pohabljen za vse življenje. Veliko siromaštvo ju je odgnalo v tujino, čez morje. Tam je Tone dobil delo v rudniku, kjer je takih, ki jih domača zemlja ni mogla preživljati, delalo na tisoče in tisoče; stekali so se tukaj iz vseh dežel sveta. Delo je bilo težko in mnogokrat nestalno, toda v veliki armadi njima enakih, ki, kakor onadva, niso nič drugega posedovali kot svoje delavne roke, se ji ma je začel pogled vedno bolj odpirati, obzorje širiti in kmalu sta spoznala, da kljubuje lahko izkoriščanju s strani kapitala samo solidarnost vsega delovnega ljudstva in da samo njegova solidarnost lahko to izkoriščanje odpravi. Ta vedno globlja zavest ju je vzbujala h aktivnemu sodelovanju v izseljeniških društvih, a tudi k zavestnemu odnosu do boja domačega delavstva, ko je šlo za njegove življenske pravice. Zato sta ob velikih stvarkah vedno skupaj z njim korakala v vrstah demonstracij. Njuno najgloblje zavest pa je zlasti vzdrnila borba, v katero so se na življenje in smrt spustili jugoslovanski narodi proti veliko močnejšemu sovražniku, v letu 1941. Bila jima je signal, da je napočil zgodovinski trenutek v življenju ljudstev Jugoslavije in da je treba napeti vse sile v pomoč te borbe, zato da jo vsestransko in izdatno podpro. V tujini sta že doživela veliki trenutek osvoboditve, ko ni bil strk samo zunanji sovražnik, ampak popolnoma in za vselej tudi lastni izkoriščevalski razred. Domovina se je takoj po zmagi spomnila svojih številnih, po vsem svetu razkropljenih otrok in jih pozvala, naj pridejo pomagat graditi lepše in boljše življenje kot je bilo prejšnje. Naši Pakovi so se klicu navdušeno odzvali.

Zdaj sta doma in ko se ozreta skozi okno svojega novega bivališča proti venci naših gor, ki se od daleč bleščejo v svežem, zimskem snegu, se jima oči svetijo od veselja. Stanovanje pa imata urejeno zelo lepo. Vprašala sem ju, kje sta si že nabavila toliko lepših stvari in sta mi pojasnila, kako velike olajšave in ugodnosti nudi naša država vsem izseljencem, ko se vračajo, s tem, da dovoljuje uvoz pohištva, obleke, perila, živil, gospodarskega inventarja, sploh vse, kar posedujejo premakljivega, brez uvoznega dovoljenja ali plačanja carine. Samo potrdilo morajo imeti od našega predstavništva v inozemstvu, da so stvari res njihove.

ki ga pa lahko izstavi tudi kako izseljeniško društvo, a za prtljago odpadajo tudi potrdila. Z vsem, kar pripelja s seboj, tudi popolnoma svobodno razpolagajo. Nekaj stvari so si pa že tukaj nabavili, saj so denar, ki so ga prinesli v tuji valuti s seboj, lahko takoj dobro menjali pri Narodni banki FLRJ, ki sprejema devize od izseljencev v neomejenem obsegu. Že v inozemstvu sta pa tudi mislila na to, da zelo rabijo doma po tako težki vojni, ki je toliko uničila, zlasti pa, ko so začeli graditi novo gospodarstvo na podlagi petletnega načrta, vsakovrstne stroje in orodje in sta nekaj prihranjenega denarja v to investirala. Takoj po prihodu sta spoznala, da sta zelo prav napravila, ker sta stroje in orodje tudi lahko zelo dobro prodala.

Pakove je od začetka skrbelo, kako bo v Jugoslaviji z njihovimi rednimi dohodki, ker si je mož v inozemstvu že pridobil pravico do pokojnine, ki mu jo pa zaenkrat nečesto semkaj pošiljati. Temu je takoj odpomoglo naše novo socialno zavarovanje, ki je določilo za izseljence še posebne ugodnosti. Dokler se namreč na uredi vprašanje prejemanja pokojnine iz inozemstva, mu Zavod za socialno zavarovanje izplačuje 1400 Din mesečne akontacije, a če bo njegova bodoča pokojnina iz inozemstva manjša od naše najnižje pokojnine, mu bo izplačevalo dotično razliko.

Minulo nedeljo so imeli Pakovi malo družinsko slovesnost in so povabili na prigriček. Njuna hčerka Milka in zet Franc sta dobila sinčka. Našla sem jih vse vesele in zadovoljne okrog belo pogrnjene mize, le Milka je manjkala, ker je bila še v ženski bolnici. Po srečnem Milkinem porodu se jim je odvalil težak kamen od srca, ker so se tega trenutka bali, radi Milkin bolni, kakor tudi najboljše zdravniške pomoči, ju ni stala niti vinarja, vse je to bilo brezplačno. Čeprav je po predpisih novega socialnega zavarovanja za to potrebno najmanj 6 mesecev stalne zaposlenosti, ali vsaj v zadnjih dveh letih — 12 mesecev zaposlenosti, je odredila naša ljudska oblast, da uživajo izseljenci vse ugodnosti bolniškega zavarovanja takoj po svojem prihodu. France, Pakov zet, je dobil ob porodu svoje žene tudi izplačano denarno pomoč za opremo otroka v znesku 800 Din, kot jo prejemajo vsi drugi zavarovanci in bo do dveh mesecev otrokove starosti prejel po 8 Din na dan za prehrano otroka. Ob vseh teh ugodnostih, ki jih imajo izseljenci v novi Jugoslaviji, je France spoznal, kako odveč je bila njegova črnoglednost, ki se ga je polasčala, ko je čital v tujini časopise, ki je širilo neresnične vesti o razmerah v novi Jugoslaviji. Sedaj je spoznaval vedno bolj in bolj sovražno tendencioznost tistega časopisa. Tu ni več govora o kakšni brezposelnosti, ta je v novi Jugoslaviji za vedno odpravljena, a kjer je delo, je tudi jelo, pravi pogovor. Saj se mora samo v teh letih petletke povečati število delavcev za okoli 700.000. Zlasti pridejo prav kvalificirani delavci, taki kot je France, ki je dobro kvalificiran mehanik. Naša država zelo pazi, da se vsi izseljenci zaposlijo takoj po povratku, da delajo v svoji stroki in da delajo tam, kjer bi radi delali.

Franceta je v tujini precej skrbelo, da bo imel v domovini, ki jo je zapustil s starši kot majhen deček, težko, ker se je odučil materinskega jezika. Ko je prišel, je pa videl, da je tudi za to poskrbljeno, ker se povsod prireajo za izseljence tečajji za učenje slovenščine, ki so se ji v dolgem bivanju v tujini odvadili.

O življenju Pakovih, ki so se pred kratkim vrnili iz Amerike, bi se dalo marsikaj povedati. Toda pustimo nekaj za prihodnjič.

Anica.

Papež hoče vzeti katoličanom svobodo pri volitvah

Rim: — (BUP) — Papež Pij XII je v svojem pismu naslovljenem na irskega ministrskega predsednika John A. Costello opozoril irsko ljudstvo dne 4. marca proti "zmotljivim teorijam", katere pridobivajo na moči v več deželah.

Odgovor Costella je potolažil papeža, ker da je bil v skrbah za Irsko, odkar je moral iz vlade de Valera.

Vatikan City — (AP) — Dekret z Vatikanske svete stolice je bil publiciran dne 4. marca v katerem se zahteva od rimo-katolikov po vsem svetu, da glasujejo samo za tiste kandidate, ki ščitijo cerkev.

Ukaz, kateri je izdan, kakor se misli, po najvažnejši organizaciji v Vatikanu ni imenoval komunizma po imenu, toda jasno zagovarja napore kardinalov, škofov in drugih prelato, kateri silijo in ukazujejo katoličanom glasovati proti levičarjem, ko bo Italija volila svoj prvi republikanski parlament v aprilu mesecu.

Komunistični tisk v Italiji je proti dekretu Vatikana, ker se hoče po tem dekretu vzeti človeku svobodna volja in se smatra za začetek klerikalne ofenzive, da se prepreči uspeh demokratične ljud-

ske Fronte — zveze vseh antifašističnih elementov in strank, kot komunistične, socialistične in drugih demokratičnih skupin, katere predstavljajo skupno listo kandida-

tov. Dekret, ali ukaz je veljaven za ves svet, ne samo za Italijo — pravi Vatikan. Ta ukaz je bil osnovan najprej po porazu fašizma v letu 1945. (prej ni bil potreben, ker je fašizem vladal v Italiji in ni bilo volitev ter tako tudi ne potrebe za tak ukaz). Potrjen je bil 31. marca 1947 ter prvič prioben za javnost v Rimu 4. marca t. l.

Ukaz pravi, "da morajo vsi katoličani, ki imajo volilno pravico, stari ali mladi možje ali žene voliti." To je v redu in voliti morajo tudi vsi brez izjeme če so katoličani ali ne. — Dalje pravi ukaz: Smejo pa oddati svoj glas samo za onega kandidata in samo za tako listo kandidatov, ki so prepričani, da bodo branili koristi cerkve in vere v privatnem in javnem življenju". Z drugo besedo za kandidate, katere je vedno imela cerkev navado podpirati, Musolinijeve, Frankove in Hitlerjeve fašiste. Tak ukaz ni mogoče sprejeti najudanejšemu kato-

ličanu, ker se mu s tem vzame po Bogu ustvarjena prosta volja, vesti in mišljenj. S kakšnim srcem bo katoliški kristjan volil svojega rablja, ko ve da je njegov pravi kandidat pošten človek in da stoji za njegove pravice, dočim se v dekretu govori samo o pravicah cerkve, a o nikakršnih ljudskih pravicah. Sicer pa ni umestno, da se božji namestnik postavlja nad svojega vsemogočnega gospodarja Boga, ki je dal, tako pravi tudi katekizem, človeku prosto voljo.

Zgodovina cerkve pozna nevrednost papežev, in tak papež, ki se ne ozira na Boga, ki je ustvaril človeka s prosto voljo, je gotovo nevreden, da je za božjega namestnika. Ljudstvo sveta nima prepriča Bogom v tem smo si vsi enih misli. Kdor hoče verovati mu je svobodno in tega ljudem ni in ne bo nikdo jemal. Preprič pa imamo z izkoriščevalci, kot so svetopisemski bogatini, ki je dal Jobu samo drobtinice, ki so padale z njegove bogate mize. Ta bogatini je bil po bogu vržen v pekel in je prošil si romaka kapljo vode, da si pogasi svoj požrešni jezik. Z bogatini take vrste je naš preprič in zahteva pravico. Zato bodo volili rimo-katoličani tudi takega kandidata, ki jim bo pomagal v borbi proti tem bogatinom, neglede če bo kakemu papežu, ki ščiti bogatine in fašistične ostanke prav ali ne. Božja volja je, da ima človek prosto voljo in te volje si človek ne bo dal vzeti po nikakem papežu, posebno pa ne po takemu, ki si usoj preko božje volje vladati rimo-katoliške ovice.

O sedanjem papežu je bilo že prej znano, ko še ni zasedel papeškega prestola, da drži s fašisti, prejšnji papež ni hotel podpirati Franka, a je ta sedanjci, ko je bil takrat papeški tajnik pomagal Frankotu, sprejemal tudi vse druge fašistične rablje med njimi celo Ante Paveliča, krvnika jugoslovanskega ljudstva. Ne, ljudstvo sveta si ne bo volilo več krvnikov in če tudi sam papež reče. Preveč je trpelo od teh v času ko so imeli ti ljubljenci papeža oblast v rokah, ko so spreminjali cerkve v klavnice, ko so dušni pastirji nosili puške, bodala revolverje skrite pod duhovniško haljo, ter morili svoje vernike, ki so verovali v Boga, toda niso verovali v fašistično trinoštvo.

S. J.

Ameriški žurnalisti v vzhodni Evropi

Beograd, (Tanjug) — Tedenski literarni list "Književnost" je v svoji zadnji številki priobčil za deveto o Walter Kerr-u, ameriškem žurnalisti, kateri je nedavno objavil poročilo o nekaterih državah v Vzhodni Evropi, med katerimi je bila tudi Jugoslavija, četudi se on ni nikdar nahajal v tej državi.

"The New York Herald Tribune" je poslal dopisnika Walter Kerr-a, skupaj z drugimi tremi ameriški poročevalci, za deset tednov v vzhodne evropske države, da ugotovijo, kaj se godi za zagonetnim "železnim zastorom".

Kerr se je v družbi žurnalista Ned Russella podal v Madžarsko, Bolgarijo, Jugoslavijo in Rumunijo, med tem ko sta se druga dva ameriška dopisnika podala na Finsko, Poljsko, Avstrijo in Čehoslovaško. V jeseni lanskega leta so se spet zbrali v Parizu, kjer so zvedeli, da Kerr ni bil v Jugoslaviji, pač pa se je Russel ustavljal v Beogradu samo deset dni. Dejali so, da so drugi člani v drugih državah tu in tam naleteli na "težkoče", vendar se jim je posrečilo zbrati okrog 60.000 besed.

Potem ko so napisali več člankov, so se odločili, da bodo sestavili skupno poročilo podpisano od vseh teh žurnalistov. Vsi štirje žurnalisti govore o "poznanju" položaja v Jugoslaviji, četudi se je samo Russel mudil v Beogradu deset dni, sedeč v hotelu in hodil od hotela na ameriško Ambasado in zopet nazaj v hotel.

Ameriški žurnalisti se niso obnavljali povdarjati, da bodo morale Družene države energične poseči v notranje zadeve vzhodnoevropskih držav.

O Avstriji so pisali, da ameriška vojaška vlada daje večjo podporo socialistom, kakor pa katoličanom. Oporekali so tudi, ker ni ameriški Kongres odobril večjega kredita za propagandistične svrhe, tako da bi mogle Družene države z večjim uspehom poseči v notranje zadeve ljudskih demokracij.

Ti žurnalisti niso imeli nikakršnega zanimanja za napore teh narodov pri obnovi in izgradnji ter za njihove prve uspehe načrtnega gospodarstva.

Ameriško časopisje je posvetilo mnogo prostora tem propagandističnim poročilom. Pet in dvajset največjih in najpomembnejših časopisov je takoj tiskalo poročilo, devet je vprašalo za dovoljenje, da bi se smelo poročilo tiskati v obliki brošure med tem ko je New York Herald Tribune natisnil poročilo v milijon izvodih na različnih jezikih.

Avtorji teh poročil, ki so polni žaljenja in obrekovanja naprednih demokratičnih držav so gotovo zaslužili lepo svoto denarja. Walter Kerr, ki je bil pred vojno dopisnik "New York Herald Tribune" je bil že povišan ter nameščen kot glavni urednik časopisa, medtem ko "Time" celo prorokuje, da bodo vsi poročevalci prejeli nagrade za literaturo.

Ali ste že obnovili na-ročnino na Edinost?!

PESEM GORA

MISKO KRANJEC

"Ljudje ne morejo in ne smejo živeti zase, ne morejo se zase braniti," je rekel Drejc. "Samo skupaj se lahko branijo, samo skupaj lahko žive. — Pa saj lahko greš na tisto Mrtvo Goro, ki te je začarala. Samo živeti ne smeš tam!"

Maks se je spet smehljaj.

"Ne huduj se name. Tudi jaz pridem k vam. . . mogoče celo prej, kakor ti misliš. Ni mi treba pripovedovati o vsem tem. Mnogo mislim. Ne misli, da Maks na svoji Mrtvi Gori dremucka in lenuhari. Maks tam tehta vsaj zanj težke stvari. . . tehta vse svoje življenje."

Da, Maks je tehtal tam vse svoje življenje. Ljudje ne morejo zase živeti, je bil rekel mali Drejc. Maks je zdaj to dobro vedel. Nekoč je poznal samo pregovore o skupnosti, o moči te skupnosti, a je vedel, da ljudje lahko žive zase, da nekateri celo morajo živeti zase, da je v skupnosti nekaj povprečnega, dolgočasnega, ubijajočega. On sam pa, razočaran v življenju, izrinjen iz njega, je bežal v samotno in tam predel svoje misli. Tam je našel svoj mir. Tam visoko v gorah, med nebom in zemljo, daleč od vseh ljudi, samo tam je še bila lepota zanj.

Zdaj se je rušil njegov svet. Nekaj se je spreminjalo. Ne da ne bi mogel še dalje zase živeti na Mrtvi Gori, kjer si je sam zapovedoval. Ni prihajal na stanico, ker bi mu bilo dolgčas, marveč ker je reševal svojega Drejca. Ne Drejca zgolj kot bitje, človeka, ne samo naslednika Jamnikovega rodu, reševal je z njim nekaj vse več, kar je zanj jasno čutil: reševal je tisto, kar je bil nekoč v davnih časih sam izgubil. Reševal je vero, zanos, polet, idejo, reševal je mladost, to kar je bil nekoč sam tako ljubil. . .

Drejc ni smel umreti. Ne, Drejc je moral ostati.

Zato je Maks pritril Volku, da je treba Drejca poslati na Osvobojeno ozemlje, naj se tam pozdravi.

Drejc je sanjal o Osvobojenem ozemlju, a ne tako, da bi razmišljal, kako bi se mu za vsako ceno posrečilo priti tja. Sanjal je o tej obljubljeni deželi zato, ker je tja bila odšla Tanja, za katero ni bilo nikake sledi. Ne zaradi Tanje, ki da je bila Dolenjka, ki je opravljala politično delo po terenu, temveč je mislil na ono drugo Tanjo, ki je prevzela podobo njegove Tince in ki je konec koncev vendar le bila — Tinca. Čeprav je po bolezni ves čas sumil, da je vse bilo le privid, vera v srca nikakor ni hotela docela umreti. Moral bi jo še vsaj enkrat videti, zdaj ko ni bolan, ko nima razgrete domišljije.

In ko je Drejc tako sanjal o Osvobodilnem ozemlju, kjer bi morda srečal Tanjo, ako je bila res samo Tanja in ne Tinca, ter bi se tako do kraja prepričal in se rešil vseh muk negotovosti, ga je komandir Volk poklical k sebi in mu dejal:

"Drejc na pot pojdeš."

Drejc je mislil, da pojde spet kot kurir. "Samo da že vendar enkrat!" je odvrnil, "saj bi kar umrl od tega posedanja."

Volk se je nasmehnil. "Ne na staro pot. Na novo," je rekel Volk. "Na Osvobojeno pojdeš."

"Na Osvobojeno?" Drejc so se oči široko razprle. Zdelo se mu je, da se mu spet blede. Ta trenutek mu je spet stopila pred oči Tanja-Tinca. "Zakaj pa na Osvobojeno? Kaj bom tam?" Govoril je tiho kakor bi se nečesa bal.

"Po zdravje pojdeš," je dejal komandir. "Saj vidiš, da še nisi dober. Bolnega te vendar ne moremo uporabljati. Tu v baraki pa se tudi ne boš pozdravil. Zima je pred durmi. In če povrh pridejo še hajke, kakor vse kaže. . . Domovini ne boš koristil, če si bolan. Pozdravil se boš tam doli in se boš zdrav vrnil."

Drejc je poslušal, ne da bi se zganil, a v njem so vstajale neke sumnje. Nič si ni bil na jasnem, zakaj ga tako nenadoma nameravajo poslati od tod. In zakaj zdaj tako govorijo o hajkah?

"Ne bojim se hajk," je odvrnil. "Že mnoge sem preстал, pa bom tudi te. Nikamor ne pojdem. Zvečer pojdem spet na svojo pot. Dovolj imam tega posedanja, medtem ko vsi drugi delajo. Kakšen partizan pa sem? Ne grem na Osvobojeno."

Ne samo odločnost, marveč že neka trma se ga je polotila, trma, ki je Volk ni nikdar opazil pri njem. Zato ga je gledal presenečeno: ali je fant vse doslej prikrival v sebi? Pa se je nato samo nasmehnil. Ne, njegov Drejc, tisti mladi, živahni, vznešeni, za vse lepo in veliko navdušeni Drejc ni mogel prikrivati v sebi nič grdega. To je bila samo posledica njegove bolezni.

"Na Osvobojeno pojdeš, Drejc, "je ponovil Volk odločno. "Prav ti se boš upiral, ki od tebe nisem nikdar slišal kaj takega. Po zdravje greš in ko boš zdrav, se vrneš. Potrebujemo te tu. Maks ni za stalno pri nas. In če tudi pristopi, ga ne bomo tu uporabljali. Njegova leta so previsoka, da bi bil kurir. Povrh ima šole, drugod bo lahko več koristil. Poslali ga bomo dalje, naj tam ukrenejo z njim, kar se jim zdi primerno zanj."

"Ali si že govoril z njim o teh stvareh?" je vprašal Drejc, ko je Volk načel to vprašanje, ki je bilo za Drejca tako boleče. Samo eno željo je še imel: da bi videl Maksa popolnoma vključenega.

Volk je pokimal. "Dovolj se meniva o tem. Bo že vse v redu. Ko se vrneš k nam, ga boš našel že pri nas, ako ga ne boš srečal kje tam doli. No, torej, kako si se odločil?"

Drejc je pogledal komandirja. "Rajši bi ostal tu — z vami. . ."

(Dalje prihodnjič)

ST. CATHARINES

Odseki, Zveze Kanadskih Slovencev in Saveza Kanadskih Hrvatov omenjenih mest priredijo skupno proslavo 27. marea v nedeljo dne 28. marca ob 2 uri popoldne. Proslava se vrši pri dobro znanem rojaku Tony Pečavar v Beamsville. 2. uri popoldne.

Glavni govornik boše tov. Ivan Linardič, od uredništva Novosti.

Vljudno vabimo vse Slovence, Slovence, Hrvate in Srbe ter tudi druge narodnosti, da se udeležijo te proslave. Odbor bo preskrbel, da bode vsaki zadovoljen. Torej ne pozabite in pridite na to proslavo in prireditve v nedeljo 28. marca ob 2. uri popoldne.

Telefon: Midway 9131 Res. Kl. 8889

GRAFSTEIN'S SILK SHOPPE

Mi imamo v zalogi vsake vrste importiranega blaga za moške in ženske obleke vseh vrst in vse kar spada za obleke. Prodaja na yarde.

Za prijatelje Jugoslovane blago po znižanih cenah za pošiljke v Evropo. Odprto vsak večer do 8 ure. Pridite in si oglejte našo trgovino.

Postrežba točna.

278 College St. Toronto.

Koncert Vse-Kanadske mladine in predstava

Proslava svetovnega mladinskega tedna

v

MASSEY HALL-i

28. MARČA V NEDELJO OB 8. zvečer

TAMBURICA ORKESTRA
MAKEDONSKI PLESI
NARODNE PESMI, poje;
SOFI ROMANKO
ZAMORSKI JAZZ
ŽIDOVSKI NARODNI PLESI

MLADINSKA MNOŽIČNA SPORTNA PREDSTAVA

300 izvajalcev)

Vstopnina prosta.

Prirejeno po narodni Federaciji delavske mladine